

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

JONSTRUPBOGEN

40DE BIND

1 9 6 3

REDIGERET AF VIKTOR PEDERSEN

KØBENHAVN
JONSTRUPSAMFUNDETS FORLAG • WILH. THOMSEN
ORDRUPHØJVEJ 24 • CHARLOTTENLUND
1963

JONSTRUPBOGEN

40DE BIND

1 9 6 3

REDIGERET AF VIKTOR PEDERSEN

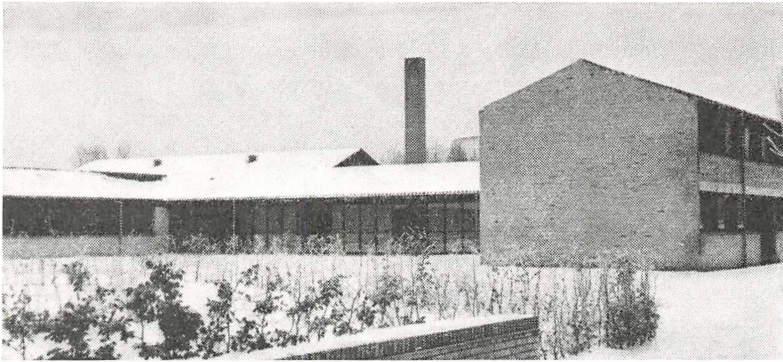
KØBENHAVN

JONSTRUPSAMFUNDETS FORLAG • WILH. THOMSEN
ORDRUPHØJVEJ 24 • CHARLOTTENLUND

1963

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
T. Johansen: Kollegiet.....	3
Jonstrup Statsseminariums Kollegium.....	8
Ordensbestemmelser fra det 19. århundrede	10
Aage Morville: Byggeriets efterspil	15
Jørgen Hegelund: Stig Bredstrups hundredårsdag	17
Th. Blichfeldt, Svend Graham, H. C. Jensen: Jonstrupminder	21
Rudolf Bruhn og Viggo Bitsch: Jeg ved et sted —	40
Kaj Bang: Hilsen til redaktøren	42
Viktor Pedersen: Hilsen til medlemmerne.....	44
Aage Nedergaard Jensen: Årets gang på Jonstrup	45
Dimittendfortegnelse 1962	48
Fra jonstruppernes verden	49
Regnskab og styrelse	54

KOLLEGIET

Jonstrup Statsseminarium — et velkendt navn gennem radio og aviser, velkendt således at forstå, at det var der, »man havde økonomiske uregelmæssigheder«. Mindre velkendt er seminariet imidlertid som læreanstalt.

Under opførelsen af seminariet havde man ofte det indtryk, at byggepladsen blev brugt som forsøgssted for allehånde ideer og påfund, som arkitekter og håndværkere måtte få. Nogle ideer kunne ikke føres ud i livet, men i enkelte tilfælde faldt forsøgene dog heldigt ud, og et af de forsøg, som blev en afgjort succes, var opførelsen af et kollegium i tilknytning til seminariet. Fødselen var svær og langvarig, men resultatet smukt.

Kollegiet rummer 62 værelser og to lejligheder fordelt på tre gange, som det udtrykkes til daglig. Hver elev har et værelse 2,70×4,20 m møbleret med sovesofa, sofabord, arbejdsbord, to stole og en vægreol alt sammen af teak; desuden et lille indbygget skab, vaskekumme og toiletskab til hvert værelse. Væggene er gule, træværket om døre og vindue bejdsebehandlet og dørene grå. Eleverne er to og to sammen om en lille gang eller forstue, bad og toilet. For hver 18 værelser — hver gang — er der et såkaldt barkøkken, som er indrettet både som køkken, spisestue og hyggestue. Her findes alle slags køkkengrej, her har man sit porcelæn, og her opbevarer man sine ingredienser til tørkost etc. i et lille, privat skab — med lås. I køkkenet fin-

des endvidere køleskab til opbevaring af mælk og smør. Dette køkken danner rammen om kollegiefester, hyggeaftener med te og sang, her deles en god pakke hjemmefra, og her diskuteres de seneste inden- og udenrigspolitiske begivenheder.

De tre barkøkkener er imidlertid kun beregnet til, at eleverne kan lave deres morgen- og aftenmåltider. I tilbygning til kollegiet finder man en kantine, som forestås af en fast ansat økonoma, og her køber man varm middagsmad, som serveres i middagsfrikvarteret 11.30—12.00. Prisen for de to »borgerlige retter« er 2,50 kr., og man betaler med spisebilletter, som købes på seminariets kontor.

I kælderetagen findes vaskerum med elektrisk vaskemaskine og tørrerum, hobbyrum, fotorum, lokale til bordtennis og oplagsrum for alt privat inventar, som flyttes ud af værelserne i sommerferien, hvor kollegiet anvendes som hotel, eller mens man er ude som vikar.

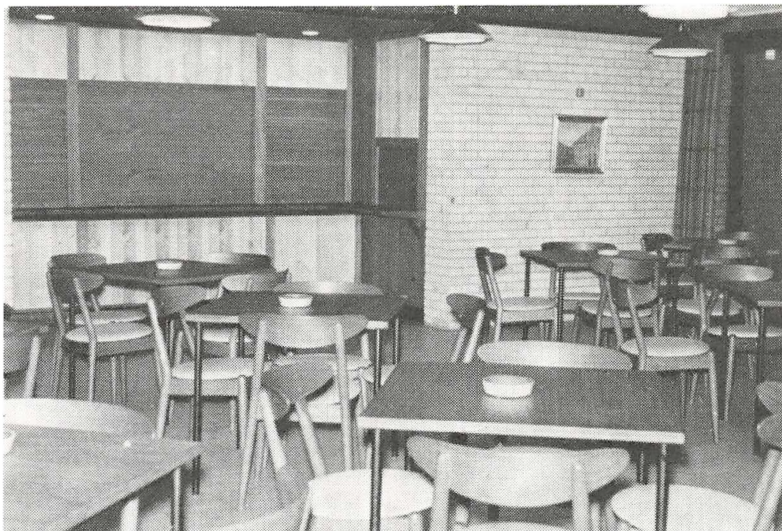
Som efor for kollegiet virker en af seminariets lektorer, hr. Enkegaard, som har lejlighed i den ene ende af kollegiet.

Hvad koster det nu at bo på kollegiet?

Hver elev betaler pr. måned 85 kr., et beløb, som falder 10

Kollegieværelse

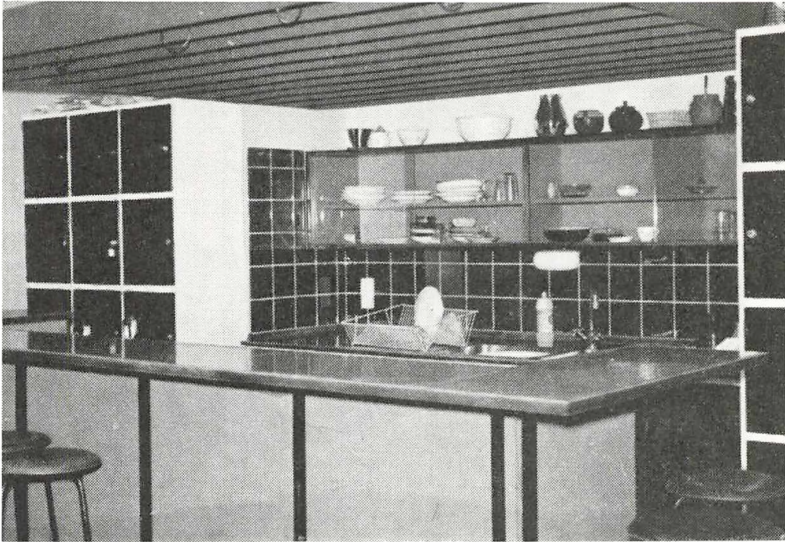
Kantinen

gange om året. Heri er indbefattet alt, husleje, lys, varme, anvendelse af alle installationer på kollegiet. Hertil kommer så 50 kr. om måneden for spisebilletter, idet man som kollegianer er pligtig til at aftage 20 spisebilletter pr. måned.

Hvem bor på kollegiet, og hvordan kommer man ind?

Forholdet mellem kønnene fordeler sig på kollegiet som på seminariet nemlig 2—1, således at forstå, at to trediedele er piger. For øjeblikket bor der på kollegiet elever, som kommer både langvejs fra og fra nærmeste omegn, men det bør pointeres meget stærkt, at man befinder sig i en overgangsordning, og at dette forhold vil ændre sig. Det er hensigten, at det fortrinsvis bliver elever fra provinsen eller elever, som har yderst vanskelige forhold at studere under hjemme, som vil blive foretrukket for fremtiden. Ønsker man at komme ind på kollegiet, må det bemærkes ved ansøgning om optagelse på seminariet.

Nu kunne man måske forvente, at der fandtes et sæt strenge bestemmelser og regler til efterlevelse for kollegiets indvånere. Dette er ikke tilfældet. Af praktiske grunde har man opsat visse normer og regler, som naturligvis skal overholdes, men i det store og hele lever man efter uskrevne love.

Tekøkken

Til varetagelse af kollegianernes interesser over for seminariet har man et kollegieråd bestående af tre kollegianere, en fra hver gang. Dette råd har kompetence til at forhandle i alle sager, som angår kollegiet, og det har pligt til at indkalde til orienterende møder. Valg af de tre rådsmedlemmer finder af praktiske grunde sted to gange om året, senest fjorten dage efter skoleårets begyndelse efter sommerferien og senest fjorten dage efter juleferien.

Det skulle være overflødigt at opregne gener og fordele ved at bo på kollegiet, men jeg tillader mig alligevel at sige et par ord derom.

Det øjeblik, man flytter ind på kollegiet, må man være klar over, at man går ind i et fællesskab, hvor de førnævnte praktiske leveregler må overholdes. Fordelene er imidlertid så åbenbare, at dette ikke er vanskeligt. Da kollegiet ligger ved seminariet, bliver man fri for transport og de ulemper, der er forbundet dermed, man har de bedste muligheder for at udnytte seminariet både i og uden for undervisningstiden, og man kan deltage i alle seminariets arrangementer uden andre problemer end dette at komme over på seminariet. Det er billigere at bo på

kollegiet end på et værelse ude, og man er i stand til at vaske og ordne tøj selv. Sidst men ikke mindst opholder man sig blandt unge mennesker, med hvem man får mange gode og varige oplevelser, som sammen med de øvrige oplevelser på seminariet engang vil udgøre det sæt traditioner, som simpelthen er Jonstrup — tiden dengang.

T. Johansen.

JONSTRUP STATSSEMINARIUMS KOLLEGIUM

Lejemålet.

1. Lejemålet gælder fra 15. august til 15. juni.
2. Lejen, der for tiden udgør kr. 85,00 pr. måned, betales *forud* inden den 20. Betalingen sker på seminariets kontor.
3. Lejemålet omfatter værelse med varme, lys, rengøring af badeværelse, toilet, håndvask og gulvvask.
Sengeredning og renholdelse af personlige ting, herunder afstøvning, påhviler beboeren.
Værelserne må være i orden, inden morgenrengøringen påbegyndes.
4. Værelsets møblering omfatter 1 seng med madras, 1 bord, 1 læselampe, 1 papirkurv samt 2 boghylder.
5. Det lejede må behandles skånsomt. Beboerne er ansvarlige for forringelse, som ikke kan tilskrives normalt brug. Ituslåede ruder og beskadigede håndvaske erstattes af beboerne.
6. Eventuelle skader meldes til kollegiets efor.
7. Kollegiets køkkener er kun til brug for beboerne. Det er ikke tilladt at have faste spisegæster.
8. Der må ikke foretages ændringer i de elektriske installationer. Elektriske varmeovne, kogeplader og lignende må ikke tilsluttes kontakterne. Ethvert unødigt forbrug af lys bør undgås.

Den daglige husorden.

1. Beboerne er pligtige til at afholde sig fra støjende adfærd.
2. Gæster må ikke uden efter særlig aftale med eforen opholde sig på kollegiet efter kl. 24.
3. Overnatning af gæster må kun finde sted efter aftale med eforen.

4. Anmeldelse af fester foranstaltet af kollegiets beboere skal i hvert enkelt tilfælde ske til kollegiets efor.
5. Alle andre fester er kollegiet uvedkommende.
6. Hoveddøren låses kl. 22 og bedes derefter holdt aflåset til næste morgen.

Køkkenerne.

1. Beboerne vælger hvert år 3 gangformænd.
 - a. Sydfløjens 1. sal. Værelser nr. 19—38.
 - b. Sydfløjens stueetage, værelser nr. 1—18, samt mellemfløjens værelser nr. 39 og 40.
 - c. Mellemfløjens værelser nr. 41—46, samt hele vestfløjen.

Gangformændene påser, at der holdes orden i køkkener og på gange. De står til ansvar herfor overfor kollegiets efor.
2. Affaldsspandene skal tømmes daglig, og opvaskekludene skal koges i en speciel gryde hver uge. Der holdes pinligt rent i køleskabene, der afrimes hver uge.

Disse pligter går på omgang blandt kollegianerne. Gangformændene organiserer den praktiske fremgangsmåde og påser, at ordningen fungerer effektivt.
3. Al opvask m. m. må foretages umiddelbart efter måltidet, hvorefter spiserekvisitter sættes på plads.
4. Skopudsning og afskylning af gummifodtøj foregår i de dertil indrettede skopudserum ved køkkenerne, hvor der også findes tørrestativer til viskestykker.
5. Hver beboer er ansvarlig for renholdelse af sit køkkenskab.

Overtagelse og aflevering af værelserne.

1. Ved overtagelsen udleveres en nøgle, der passer til værelse, mellemdør og hoveddør. Det er omstændeligt at forny en evt. bortkommen nøgle. Ved fraflytning afleveres nøglen, og værelset afleveres til seminariets rektor og kollegiets efor.
2. Seminariets ledelse er berettiget til med 8 dages varsel at opsigte beboere, som ved fortsat overtrædelse af ordensreglerne viser sig uegnet for et kollegiums fællesliv.

Til sammenligning med reglementet for kollegiet i vor tid bringes her ordensbestemmelser, som var gældende for omkring 100 år siden. Ordensreglementet fra Blaagaardtiden er gengivet i Jonstrupbogen 1960.

UDTOG
af
ORDENSBESTEMMELSER
for
JONSTRUP SEMINARIUMS ELEVER

1.

Man forudsætter, at Enhver, der lader sig antage som Seminarlærling, er gennemtrængt af Overbevisningen om Vigtigheden af den Livsgjerning, han har valgt sig, og at den Tanke, at han engang skal have Indflydelse paa mange Menneskers Dannelse og religiøse Udvikling og derved paa deres timelige og evige Vel, altid maa staa levende for ham og styrke ham i alt, hvad der er ærbart, retfærdigt og elskeligt (Phil. 4,8.) Han vil derfor i al sin Færd vandre, som det sømmer sig for den, der bereder sig til at vorde en Vejleder for sine Medmennesker. Han vil omhyggelig undgaa slet eller tvivlsomt Selskab (I Cor. 15,33) samt enhver Adfærd, der kan volde Anstød, saasom Svir, Spil, Besøg paa Kroer og andet lignende. Han vil have Afsky for al Banden, Sværgen og usædelig Tale, ligesaa for Skjældsord og krænkende Drillerier imod Kammerater og desl. (Eph. 4,29-31. 5,3-4.) Og ligesom han vil stræbe i sit sædelige Forhold at vandre Gud til Velbehag, saaledes vil han ogsaa af yderste Evne ved stadig Flid og Agtpaagivenhed søge at tilegne sig den Undervisning, som Seminariet tilbyder. I Læretimerne vil han stille og opmærksomt agte paa det, der foredrages, og undgaa Alt, hvad der kan forstyrre ham selv eller hans Medelever. Deraf følger da ogsaa, at han ikke uden nødvendig Grund forlader nogen Læretime i Utide. Ethvert Arbejde, som foresættes ham, enhver Øvelse, som ved Seminariet skal foretages, vil han forrette med Troskab, med muligste Flid og til bestemt Tid.

2.

Blandt de til Seminariets daglige Orden hørende Bestemmelser fremhæves følgende:

- a) Eleven staar om Morgenen saa tidlig op, at han inden Klokken 7 er fuldstændig paaklædt, har redt sin Seng og bragt sit Tøj i Orden paa den ham anviste Plads i Sovestuen. Smudsigt Linned, Skotøj, som for Tiden ikke er i Brug o. a. dl. anbringes andensteds, navnlig i Pulterkammeret; Klædningsstykker, forsaavidt de ikke bruges, gjemmes i de i Sovestuerne anbragte Skabe, og Papir lægges i Papirskurvene.
- b) Han indfinder sig til bestemt Tid renlig og ordentlig paaklædt d. v. s. ikke i Morgensko, og ikke med Hynde og Pibe i Lærestue, Skolestue, eller hvor hans Forretninger kalde ham.
- c) I Lærestuen henlægger han Bøger, Papirer, Landkort m. m., naar de ikke længere bruges, paa de dertil bestemte Steder (Skabe, Skuffer, Rum i Bordene og desl.)
- d) Han lader alle uvedkommende Sager blive udenfor Lære- og Skolestuer, saasom: Overklæder, Hatte, Kaskjetter, Galoscher, Stokke, Paraplyer, Piber osv., ligesom Hat og Kaskjet ikke bæres paa Hovedet i Huset.
- e) Eleven skal være i Seng Kl. 11 om Aftenen. Det er ham ikke tilladt at hensætte sig med Lys til Arbejde eller i noget andet Øiemed i noget andet Værelse end der, hvor Plads er anvist ham eller hans Klasse.
- f) Tobaksrygning inden Døre maa kun finde Sted i de af Eleverne beboede Læseværelser samt i Spisestuen; paa sidstnævnte Sted bør al Tobaksrygning ophøre en halv Time før Spisetiderne.

3.

Af øvrige Ordensbestemmelser anføres følgende:

- a) Samtlige Elever maa beflitte sig paa Renlighed og Orden i enhver Henseende, saavel betræffende deres egen Person

og Ejendele, som med Hensyn til Seminariets Inventarium. Hvad Skade de tilføje enten nævnte Inventarium, saasom Stole, Vinduesruder, Tallerkener, Duge og desl., eller Medelevers Ejendele eller de dem til Brug betroede Bøger osv., ere de pligtige at erstatte efter Taxation af Inspektøren. Selvfølgelig strider det ogsaa imod god Orden at skjære i Borde, Bænke, Kathedre, eller at bemale Vægge, Døre, Kathedre, Borde osv., heller ikke Bænkene i Skoven og deslige.

- b) Indtil videre er det vedtaget, at Eleverne i deres Fritid uden særlig Tilladelse tør begive sig til Seminariets nærmeste Omegn (som fjerneste Afstand nævnes Ballerup og Værløse), kun at de ere tilbage inden Sengetid. Men forøvrigt maa de ikke fjerne sig fra Seminariet og ingen Rejse foretage uden at melde deres Rejses Hensigt til Forstanderen og uden at have hans og — for deres Læretimers Vedkommende — de øvrige Læreres Tilladelse, hvorhos den givne Tilladelse bliver at melde til Inspektøren. Uden Inspektørens Viden og Vilje tør Eleverne ikke nogen Nat være borte fra Seminariet.
- c) Om Søndagen skulle Eleverne flittigen deltage i den offentlige Gudsdyrkelse; Eleverne af ældste Klasse tage paa Omgang Del i at anføre ved Sangen og udføre andre tilsvarende kirkelige Forretninger, samt — om forlanges — spille Orgel i Kirkeværløse Kirke efter den Orden, som i denne Henseende maatte blive bestemt.
- d) Hvis nogen Elev skulde mene med Grund at have Noget at paaanke imod Opsynsmændene eller mod nogen anden blandt sine Medelever, da maa han ingenslunde tage sig selv tilrette, men han har i saadant Fald saavel som i ethvert andet, hvor han mener at have Grund til Anke, at henvende sig til Inspektøren eller — i betydeligere Tilfælde — til Forstanderen.
- e) Den Mad og Drikke, som gives ved Seminariet, maa Eleverne hverken laste eller vrage. Skulde Noget med Grund være at erindre imod Kosten, da have Eleverne at melde Saadant til den under Maaltidet tilstedeværende Lærer eller til Inspektøren. Til god Orden hører det ogsaa, at Eleverne

ikke ere borte fra Maaltidet eller forlade det i Utide eller bortbære Mad og Drikke fra Spisestuen enten til sig selv eller til Andre; hvad der skal bringes til de Syge, besørges af Betjenten eller hans Kone.

4.

Men da det vilde være umuligt at opregne alle Enkeltheder, saa maae Eleverne i Almindelighed paa det Nøjagtigste føje sig efter enhver Foranstaltning, som af Seminariets Forstander maatte findes nødvendig til Ordens Vedligeholdelse paa Seminariet. Af alle Lærerne og fornemmelig af Inspektøren, som er beskikket til Vedligeholdelse af god Skik og Orden paa Seminariet, have Eleverne at modtage de Erindringer, Advarsler og Tilrettevisninger, som navnlig sidstnævnte ifølge sin Stilling og den ham meddelte Instrux maatte finde sig beføjet til at give, samt at rette sig derefter uden Modsigelse og paa ingen Maade lægge nogen Hindring i Vejen for hans Opsynsførelse i Embedsmedfør.

5.

Gjentagne Overtrædelser af disse Ordensbestemmelser eller af hvilke andre Bestemmelser, som af Seminariets Forstander i Overensstemmelse hermed og hans Embedsansvar maatte blive fastsatte, ville have Bortvisning fra Seminariet til uundgaelig Følge.

Tillæg om Opsynsmændene.

Tre af de agtværdigste og paalideligste Elever af ældste Klasse udnævnes hvert Aar før Læseaarets Begyndelse til Opsynsmænd, som efter indbyrdes Overenskomst fordele de forskjellige Forretninger, der høre til Seminariets Orden, imellem sig.

- 1) De vække i god Tid deres Kammerater om Morgen.
- 2) Naar Tid er, kalde de Kammeraterne om Aftenen tilsens, slukke derefter Lys og Lamper, efterse, om Ilden er slukket i Kakkellovne, aflaae Dørene til Lærestuer, Læseværelser og Skolestue, som de atter aabne næste Morgen.

- 3) De samle hver Dag Seminariets Post og besørge den afsendt, ligeledes fordele de Breve og Blade, som ankomme med Posten, samt føre Bog derover.
- 4) De melde hver Morgen til Inspektøren, hvilke Elever, der ere syge, samt give ogsaa Betjenten Underretning derom.
- 5) I Forening med den øverste i hver af de to yngre Klasser give de Lærerne Vink, naar Undervisningen hver Time skal begynde, efterat de iforvejen have sammenkaldt Eleverne.
- 6) Dersom Eleverne have noget fælles Andragende at forebringe Forstanderen, da bør Saadant ske igjennem en Opsynsmand. I det Hele gaa de Forstanderen og Inspektøren tilhaande ved at holde Personerne og Tingene til og i Orden.

BYGGERIETS EFTERSPIL

Det er forståeligt, at statsrevisionens kritik af administrationen af opførelsen af det nye Jonstrup, som har været så flittigt omtalt i aviserne, kan fremkalde en urigtig opfattelse af sagen. Det vil derfor være naturligt på dette sted at give gamle venner af Jonstrup en lille orientering i, hvad det er, der er sket.

Det drejer sig ikke, som mange fejlagtigt tror, om, at der er brugt for mange penge. Der er fra byggeudvalgets side, og især fra formanden, kontorchef Vagn Jensens side, udvist den største omhyggelighed både i planlægningen og i behandlingen af licitationerne. Der er forlangt et kvalitetsbyggeri uden luksus og uden indretninger, som ikke var absolut påkrævet. Det er lykkedes at gennemføre byggeriet, uden at noget kan kaldes overdrevent og også uden at noget er blevet til skrabet byggeri. Standarden er holdt i alle kompleksets afsnit. Det er glædeligt at kunne sige, at det har kunnet gennemføres, uden at omkostningen er svulmet op. Det indrømmes fra alle sider, at det er blevet et billigt byggeri. Også de fire statsrevisorer har under et besøg på seminariet udtalt deres anerkendelse. Der er grund til at slå fast, at *der aldrig fra nogen side har været rettet indvending mod den sum, seminariet har kostet.*

Det, revisionen har anket over, er, at bevillingsansøgningerne ikke i tide er nået frem til finansudvalget. Derved er man kommet til at stå i valget mellem at standse arbejdet eller bruge penge, som man regnede med at få bevilget senere. Man valgte det sidste. Det, der her kaldes overskridelse, er ikke merforbrug i forhold til de beregnede overslag, men udgifter som der ikke har været bevillingsmæssig dækning for. Der er kun i ringe grad tale om egentlige overskridelser.

Det er næppe alle bekendt, at finansudvalget kun bevilger midler for ét finansår ad gangen. Der er derved opstået den situation, at ansøgningerne ikke har holdt trit med byggeriets

fremskriden. Årsagen ligger hovedsagelig i en besværlig forretningsgang med en ansøgnings vandring fra undervisningsministeriet til boligministeriet og derfra til finansministeriet. Det skal indrømmes, at der er begået fejl, som folketinget har grund til at påtale. Men der er meget, som kan forklare, om end ikke undskylde, fejl af den art.

Fra seminariets side er vi taknemmelige for kontorchef Vagn Jensens store indsats som formand for byggeudvalget, og den fremførte kritik af nogle formelle fejl kan ikke betage os glæden over til en rimelig pris at have fået et meget smukt og praktisk indrettet seminarium.

Aage Morville.

EN HUNDREDÅRS DAG
SEMINARIEFORSTANDER STIG BREDSTRUP
1863 — 13. september — 1963

Stig Bredstrup — fra 1895—1929 forstander på Jonstrup Seminarium — blev født 13. september 1863 på Rane Ladegaard ved Grenå. Forældrene var proprietær Jacob Holm Bredstrup og hustru. Stig Bredstrup blev dimitteret fra Randers lærde skole 1882 og teologisk kandidat 1888 og var tidligt præget af de grundtvigske kirke- og skoletanker. En ganske særlig betydning fik desuden mødet med læreren i filosofi, professor Sophus Heegaard. Gang på gang har Stig Bredstrup med en egen varme talt om Heegaard og hans bøger »Om Intolerance« og »Om Opdragelse« og måske navnlig om denne sidste med det mærkelige forord i anden udgave, hvor Heegaard bryder med sin tidligere opfattelse og åbent erklærer sig som bekendende kristen.

Det er vist rigtigt at sige, at dette værk blev en levende inspirationskilde i hans senere virke som skolemand.

Fra 1889—95 virkede Stig Bredstrup som andenpræst og kateket i Køge og blev som kateket med timer i borgerskolen fortrolig med den praktiske undervisnings problemer. Kort efter sit komme til Køge blev Stig Bredstrup gift med Henriette Jürgensen, der gennem et langt liv altid var hans stærke og trofaste støtte.

1895 flyttede det unge par med deres lille datter til Jonstrup, og med den decemberdag, da biskop Skat Rørdam indsatte Stig Bredstrup som forstander, begyndte en ny tid for den gamle lærerskole.

Det var på et kritisk tidspunkt i seminariets historie, den unge forstander kom til.

I provst Tidemands sidste forstandertid var det blevet stadig mere tydeligt, at meget ikke var, som det burde være.

Jonstrup Seminarium har altid været en kostskole, men den

hidtidige stive og stramme internatsordning, hvorefter eleverne var samlet på sovesale og var tvungne til at spise på seminariet, havde overlevet sig selv, og navnlig var elevernes kostforhold blevet genstand for megen offentlig kritik.

Det var en ung og nidkær forstander, der nu gjorde op med fortiden, sovesalene forsvandt og afløstes af elevkamre, og det blev stillet eleverne frit, om de ville spise på seminariet eller i private pensioner. Da der på denne tid også skete en gennemgribende fornyelse af lærerstaben, idet unge friske kræfter afløste ældre, der havde nået aldersgrænsen, så blev det snart tydeligt, at det var et helt nyt Jonstrup, der havde afløst det Tidemandske.

Der var vel nok mange af de første års elever og navnlig mange gamle Jonstruppere, der følte det nye som et smerteligt brud med de gamle traditioner.

Det skulle dog snart erkendes af stadig flere, at brud med megen gammel slendrian ingenlunde betød brud med al værdifuld gammel overlevering. Stig Bredstrup kom, så og vandt! Det skulle kendes, at Jonstrup havde fået en ny »Fatter«, der forenede myndighed med et levende sinds festlige lune og med en varmhjertet forståelse af ungdom. Og gennem årene skulle det blive bekræftet, at netop Stig Bredstrup havde en levende indføling med det særlig jonstrupske, og at han med rette kunne gøre etatsråd Jensens ord til sine: »I kærlighed til Jonstrup viger jeg ikke lettelig for nogen!«

Jonstrup i tiden 1895—1929 blev derfor Stig Bredstrups Jonstrup.

Vel blev Jonstrup ikke et nyt Jellinge, der i en menneskealder før havde præget sine elever så dybt, at de overalt hvor de kom til at virke blev kendbare som »Svendens elever«. Noget sådant hverken evnede eller ønskede Stig Bredstrup med sit Heegårdske syn på åndelig tolerance. Tiden var også en anden.

Samarbejdet mellem forstander og medlærere, der med dygtighed og flid og levende interesse for både elever og fag passede deres timer, genskabte Jonstrups gamle renommé som en god lærerskole, hvis elever både kunne noget og havde lært at bestille noget, men som tillige var en levende og vågen ungdom. Frigørelsen fra fortidens stive kaserneordning havde frigjort

værdifulde muligheder både hjemme på Borgen og ude i de dejlige naturomgivelser for et levende og frugtbart kammeratskab.

Og selv om det vel sjældent var åndens vejr, der prægede undervisningen, så hændte det dog både i klasse og på festsal, at vi oplevede uforglemmelige timer, og ikke mindst når Stig Bredstrup, ordets mester, løftede vore sind og henrev os.

Nært med sin hjertets tale og inderligt voksede gennem årene Stig Bredstrup og Jonstrup sammen, og ud af denne stærke indlevnen med Jonstrup voksede tanken om at skabe et Jonstrupsamfund.

Jonstrupstævnet 1919, der samlede hundreder af gamle elever af alle årgange omkring det nystiftede Jonstrupsamfund, blev en af Stig Bredstrups gladeste oplevelser. Og det var med stor glæde og trofast interesse, Stig Bredstrup som formand gennem en lang årrække og siden fra sit stille otium i Farum fulgte Jonstrupsamfundets fortsatte udvikling, og ikke mindst var det udgivelsen af årbøgerne, der havde hans levende interesse.

Årene gik. Forstanderparret på Jonstrup var ikke blevet sparet for tunge sorger og bekymringer. 1916 døde deres eneste barn, deres elskede datter fra mand og tre småbørn. Bredstrups tog det ældste af børnene til sig, og da faderen, pastor Jespersen, døde et par år efter, tog de også de to andre til sig som deres egne. En stor og krævende opgave for et par bedsteforældre. Ved siden af sin gerning som seminarieforsøger måtte Stig Bredstrup påtage sig mange andre opgaver, ministerielle tillidshverv og kommunale. I »Erindringer« Jonstrupårbogen 1950—53 giver Bredstrup en pudsig selvironisk skildring af sine oplevelser som sognerådsformand i Kirke-Værløse!

Efterhånden nærmede sig et nyt tidehverv i Jonstrups historie. Det anedes i de første offentlige drøftelser om seminariets flytning, og efter Stig Bredstrups fratreden 1929 tog de fart. De følgende forstanderperioder blev overgangstrin, der på forskellig måde forberedte et Ny-Jonstrup.

Stig Bredstrups Jonstrup står i dag som en i sig selv afsluttet periode i Jonstrups historie og med sit ganske særlige præg.

Bredstrups bosatte sig i Farum og genskabte deres hyggelige hjem. Allerede året efter døde fru Bredstrup. Nu var »Gamle

Fatter« ene, men aldrig ensom. Minderne levede! Eleverne fra Jonstrup besøgte ham i sluttet flok, og gamle elever og nære venner. Så spillede det gamle lune i øje og smil og gode ord.

Det var med vemod og sorg, at gamle elever en februar dag i 1939 hørte radioens melding om, at Stig Bredstrup var død. Nu hviler Stig Bredstrup med hustru og datter på Værløse kirkegård. Den 13. september dette år vil graven være smykket med blomster.

Men Jonstrupsamfundet vil bestå som det levende minde efter Stig Bredstrup. Måtte Jonstrupsamfundet trives og gro, også i en ny tid og altid ære og værne mindet om sin stifter.

Jørgen Hegelund.

JONSTRUPMINDER

Tre 50 års jubilarer ser tilbage

I

Ved Optagelsesprøven 1909 var vi over 50. Ikke engang Halvdelen kunde vente Optagelse, saa der var Spænding paa, især da ikke saa faa var meget sikre, hvad der kom frem ved Samtaler med forskellige under Gaature i Skoven — Prøven skred frem! En fortalte, at Elefanten havde en Slags Finger i Enden af Spidsen; en anden havde i Diktaten skrevet Ideot, han mente, det kom af »fiks Idé«; og særlig Lykke gjorde han, der med Pathos læste: »Siden jeg saa ham en enkelt Gang, han laa paa Ryggen med Fisk«. Klassen begyndte med ca. 25 — den Klasse, som af Fatter i et letsindigt Øjeblik blev kaldt — og af os stadig kaldes »Verdens bedste«.

Lærerne var: Fatter, Fus, cand. mag. Wudden, Steno, Gumni, Spektus og Peder, som vi med en enkelt Undtagelse respekterede og var glade for.

Klassen var ikke meget sportsinteresseret, men vi havde dog et Par ihærdige Brydere, en »Fodboldspire«, en lang og dygtig Maalmand og nogle habile »Sparkere«, men flere var helst passive og kunde skrive under paa et Vers i »Kanonen«: »Jeg saa ham om Middagen nede ved Fo'bold, naar Harald og Valde os delte i to Hold. De vraged' og valgte af Flokken med Liste — men Jensen og jeg blev sgi altid de sidste!« Cirkus Ellehammer var godt besøgt, og saa var vi nogle Stykker, som spillede L'homme, hvad der sikrede os et ug i Kortspil til »den højere«. Æggetoddy var godt, Ingredienserne var billige, og Stemningen kunde blive høj. Bedst var det hos Arne i Bringe. Han blev Hovedkasserer i D. L. F., og jeg skrev til ham: Og da har i Sandhed vi lavet det skidt, naar du har for meget, og jeg har for lidt!

»Vores første Lærer her paa Pladsen troner tung og prustende i Klassen, paa hans djærve selvbevidste Latter kender vi ham let som vores — Chef«.

Fatter kunde taale en Spøg, men Respekten for ham var stor.

Jeg kom to Gange for sent til hans Time. Første Gang rejste Fatter sig og bukkede, og Klassen stod ret, mens jeg spadserede til min Plads, slog ud med Haanden og sagde: »Sæt jer kun ned!« Anden Gang — faa Dage senere — gik det knap saa flot.

Hovedpine var en yndet Undskyldning for Ræveri. »Hovedpine,« sagde Fatter, »er Luftens Tryk paa tomme Hjerner! Jeg lider selv meget af Hovedpine!« Vi havde Sold paa Knejsen, og det forløb — med enkelte Udflugter til »Kalveboderne« — i Fred og Harmoni, til Spektus pludselig stod i Døren. »Hvad er dette her?« »Det er næsten ingenting, Hrr. Inspektør,« sagde H. K., som øvede Hælhævning og Knæbøjning, mens jeg — lig gamle Fru Sara — stod bag Døren og lo. »Nu maa De vist hellere gaa hjem!« lød det. — Jeg var »Hedning« — Spektus ventede en Undskyldning. Den kom ikke, men saa kom der en »Fattertur« af de »svære«. Vi havde Kirkehistorie, og efter »Turen« blev alle eksamineret — undtagen Synderne. Det gentog sig nogle Gange, saa skiftede Fatter Taktik — kun Synderne kom op — med det Resultat, at ingen af os kunde noget. Saa smilede Fatter!

Vi havde været oppe til Eksamen i Sang og Musik. Spændingen var stor, da vi sad og ventede Resultatet. Saa kom Fatter med Cigar i Munden. »Puh, sidder De der og damper paa den sure Pibe!«*) lød det til mig. »Ja, alle har ikke Raad til Cigar,« replicerede jeg. »Hvad skal De ha'? — Hvis De faar mg, gi'r jeg en Cigar!« »Tak,« sagde jeg, »saa køber jeg mig en selv!« »Saa siger vi mg÷.« »Gælder det ogsaa mig?« spurgte Jens. »Ja,« sagde Fatter — og saa kom Steno med et mg÷ til Jens og mig. Fatter skaffede fremmede Talere: Vilh. Andersen, Jacob Knudsen, Gunnar Engberg m. fl., ja, selv en indisk Vismand hørte vi. Bagefter stod der i Kanonen: »Fatter var Dr. Kristnachs Tolk. Jonstrupperne er et meget nøjsomt Folk!«

»Over Gaarden, tæt ved vor Musiksal, bor en gammel, hæderlig og chik Ka'l. Han i Stil kun nødig giver mg plus — men alli'vel elsker alle — ham.«

*) Min Pibe var en halvlang Træpibe, den hed Sofus og var kendt over hele Borgen. Fatter røg ogsaa Pibe — 1 Pund Nicot Melange kostede omtrent det samme som 50 g Everton nu.

Fus var ogsaa Lærer i Historie. Svend skildrer andet Sted sin Tragedie heri. Mig gik det knap saa galt, men mit Navn blev ændret fra T. B. til Tg! Fus og jeg havde Dagen før været enige om, at jeg skulde have mg.

»Naar I skal paa Orgelværket spille, og det jer ukristeligt vil drille, saa det skærer gennem Marv og Ben — o — skal I bare søge Trøst hos — mig!«

Jørgensen stod ved Nodetavlen og skulde gøre Rede for Systemet. Steno forklarede, og Jørgensen lyttede. Saa gik der et Lys op for ham. »Aah!« sagde han, »det er saadan en Slags Steno—grafi!«

Det var midt i den skønne Maaned Maj, vi fejrede »den højere Dimission« paa Frederiksdal Kro. Ole, Hof og Ellegaard var Professorer. Stemningen var høj og Resultatet hæderligt, kun en dumpede. Hjemturen gik ogsaa godt, naar bortses fra, at »Ballerup« maatte ofre sin Protese til Skovguden.

Den 24. Maj 1912 fandt den egentlige Dimission Sted. Ogsaa her var Resultatet hæderligt, om end knap saa godt som ved »den højere«.

Før Afrejsen havde vi vedtaget Regler for Vandrebogens Rotation og besluttet at samles hvert femte Aar for at opfriske gamle Minder og styrke Sammenholdet. Ole blev valgt til Ordensduks. Hans Opgave var at holde Vandrebogen i Gang efter de givne Regler og opkræve 5 Kr. aarlig af os hver til Dækning af Udgifterne ved vore Sammenkomster + Rejseudgifter for alle Deltagerne. Det lod sig gøre dengang, skønt »Soldet« varede to Dage. Den nye »Gummi«, Otto Lindberg, gav Morgenkaffen et Aar, og »Provsten«, alias senere Trafikminister Victor Larsen, kunde nu og da flutte sig med en Flaske Aalborg — pæn Mand og »Borger« helt igennem! Til vort første Klasesold 1917 var Snapsen blevet dyr, og der var Forslag om at stryge den; men som der blev skrevet: »H. C., Ole og Provsten emeritus vil gerne ha' den sædvanlige Spiritus,« og derved blev det! 1927 sang vi: »Naar Verdens bedste Klasse fra nitten Hundrede og tolv, har tømt sin Klassekasse og sammenkaldt til Klasesold, saa er det ikke for at drøfte Pæd og Gymnastik og Regning og Praktik, men for et Øjeblik at glemme Dagliglivets Vrøvl og dykke ned os selv i gamle Jonstrupminders evigfriske Elv.« 1937 hyldede

vi Ole, vor ihærdige Ordensduks. Jeg skrev ham et Hyldestdigt, der begyndte saaledes: »Ole har i fem og tyve Aar vogtet Verdens bedste Klasses Faar — sørget godt for deres Sammenhold. Gud velsigne ham den gæve Loll!«

I 1947 kom saa: Er vi Verdens bedste Klasse, hva'behar? Har vi Borgersindet i Behold — og har Tidens Tand og Klassens Kvinder skaanet vore glade Minder fra den gamle Borg og Sønder søens Glar?

Har vi mistet en og anden Illusion — vi bevared' trofast Klassens Tradition! Vi bli'r ældre — aldrig »gamle«. Klassen kan fremdeles samle os, saa længe der endnu er Liv i no'en!

Og saa naaede vi 50-aarsdagen. Vi samledes Traditionen tro paa Frederiksdal Kro til Frokost og Generalforsamling. Turen til »Øjet« maatte opgives. Snapsen forbød privat Kørsel, Taxa var for dyrt og vore Ben for gamle til saa lang en Gaatur. Det nye Jonstrup: Udvendig lidt trist at se, men stort, indvendigt imponerende, flot, smukt og dyrt, saa uligt den gamle Borg. Fatters Billede og den ældre, ungdommelige Gummi, Otto Lindberg forsonede os med den hypermoderne Frembringelse, men alligevel! Til Afslutning Middag paa Hotellet, vellykket, men præget af den høje Frokost og vor høje Alder. Flere Taler med talrige Afbrydelser, Sang af Vers fra tidligere Sold og et langt ejendommeligt Causeri af Cicero. Vi gav 10 Kr. til Kassen og lovede at samles igen om 2 Aar, hvis —!

Klassen var et herligt Minde rigere, Kassen var tom, og vi var — trætte — alle 13! To var udeblevet paa Grund af Sygdom. Jeg vil slutte med sidste Vers af S. Larsens Sang fra —?: Dengang du levede som Borger i din Ungdoms fagreste Vaar, da var der langt imellem Sorger — maaske een hvert tredie Aar! Nu er din Vej vel tit besværlig og trang, dog tit du nynner paa den gamle kendte Sang! Tralala —

tg+

Th. Berg Blichfeldt.

II

Jeg har uforsigtigt lovet at bidrage lidt til et billede af Jonstrup for 50 år siden. Ved nærmere ransagelse i mine hjernehylder viser det sig imidlertid, at det er en meget tåget rest, der er tilbage af erindringsbilleder. For dog at bevare illusionen om at have holdt et løfte, vil jeg give et lille snapshot, der står ret klart i min hukommelse, men som ganske vist kun indeholder meget afgrænsede jonstrupske facts.

Det er vist umuligt at opnå et slet i historie. For, hvad — lidt hænger der dog altid ved selv en si af en hjerne! Derfor mener jeg at sidde inde med danmarkskrekord — idet jeg er indehaver af et mdl. Et sådant lader det sig altså gøre at erhverve — selv om der hører specielle evner til.

Historielæreren, i daglig tale kaldet Fus, havde ikke ventet sig meget af mig. Jeg selv heller ikke. Dette bliver det vist nødvendigt at sige for at give den rette baggrund for, hvad der skete.

Censor var Dr. Moltesen.

Forud for mig blev der leveret en jævnt kedelig g^+ -præstation — som det ikke skulle være vanskeligt at leve op til — på den ene eller den anden måde.

Da jeg travede op ad gulvet, var det da heller ikke muligt for censor og eksaminator at tolke min ydre apparation som andet end »en farlig ka'l«. Dr. M. vågnede fornøjet op og bemærkede:

»Nå, De ser ud til at kunne noget historie!«

»Det kan jeg!« tillod jeg mig.

Fus rakte mig seddelbundet, og jeg trak »Henrik d. III af England«.

Ham erindrede jeg nu ikke at have været præsenteret for før. Alligevel begyndte vi ret positivt(!): Fus må ikke have bemærket andet end første del af opgaven, for han sagde:

»Her står Henrik d. III. Hvor er det så, vi skal hen, Svend Larsen?« (Det hed jeg dengang).

Jeg havde imidlertid set hele opgavens ordlyd og kunde derfor svare frisk og fro: »Vi skal til England!«

»Ja, godt!« sagde Fus oplivet.

Det var den eneste glæde, han fik. Efter fem tunge minutter rakte han mig et glas vand. Det var en kærkommen adspredelse, men styrkede ikke synderligt.

Lidt efter gik vi over til næste punkt »Norge 1536—1814«. Lidt spredt fægtning her hindrede mig i at få slet.

Da jeg rejste mig, sagde Dr. M. meget sødt: »De er en fordringsløs ung mand, Sv. L.!«

Selv om jeg nok anede sammenhængen, så jeg dog ud som et spørgsmålstegn.

»Jo, De sagde, at De kunde noget historie.«

Da Fus kom ud for at meddele karaktererne, så han mere nedbøjet ud, end jeg selv nogensinde har været over min famøse karakter:

»S. Lærsen — ja — mådelig.«

Nogle få dage efter, min sidste dag på Jonstrup, fik jeg forklaringen på den lange pause, her gengivet som en lang streg.

På en tur i filosofgangen fortalte Fus, det fine og elskelige menneske, med armen om min skulder:

»Når vi på lærerværelset er samlede for samtaler om eleverne, har jeg også undertiden skullet udtale mig om Dem. Deres musik, som tit har glædet mig og min kone, såvel som Deres stil til eksamen — og Deres komediespil (når De endelig skulde spille komedie) — har fået mig til i protokollen at knytte et og andet pænt ord til S. L.'s navn. Men så står der en lang streg — ja: et dybt suk! — »men jeg vil nødig eksaminere vedkommende i historie!«

En anden tildragelse, som ikke har meget at gøre med Jonstrup, men så meget mere med mit mdl, kan jeg ikke lade være med at føje til:

For at blive optaget på vikarlisten ved Københavns skolevæsen skulde man dengang have mg i gennemsnit. Det havde jeg ikke. Søgte alligevel. Nogen tid efter blev jeg tilsagt til møde på skoledirektørens kontor (er nogen interesseret, kan I jo selv undersøge, hvem der var Københavns skoledirektør 1914).

Hans Herlighed sad med ryggen til indgangsdøren, da jeg

stiltfærdigt, som det er min vane, trådte indenfor. Nogle minutter gik — med mig i rollen som luft. Så lød det fra ryggen ved skrivebordet:

»Nå, det er Dem med den skandaløse karakter i historie?«

Dette kunde jeg dårligt benægte.

»I det hele taget et meget broget eksamensbevis.«

»Ja,« sagde jeg, »og det er jeg i grunden meget glad for!«

»Så—å?« Endnu havde den store mand ryggen til.

»Jo, jeg vil da hellere have nogle ug'er og et mådeligt end sådan — jævnt mg? hele vejen igennem.«

Endelig vendte direktøren front til, og han lignede et menneske.

»Ja — sågu'!«

Og audiensen var forbi.

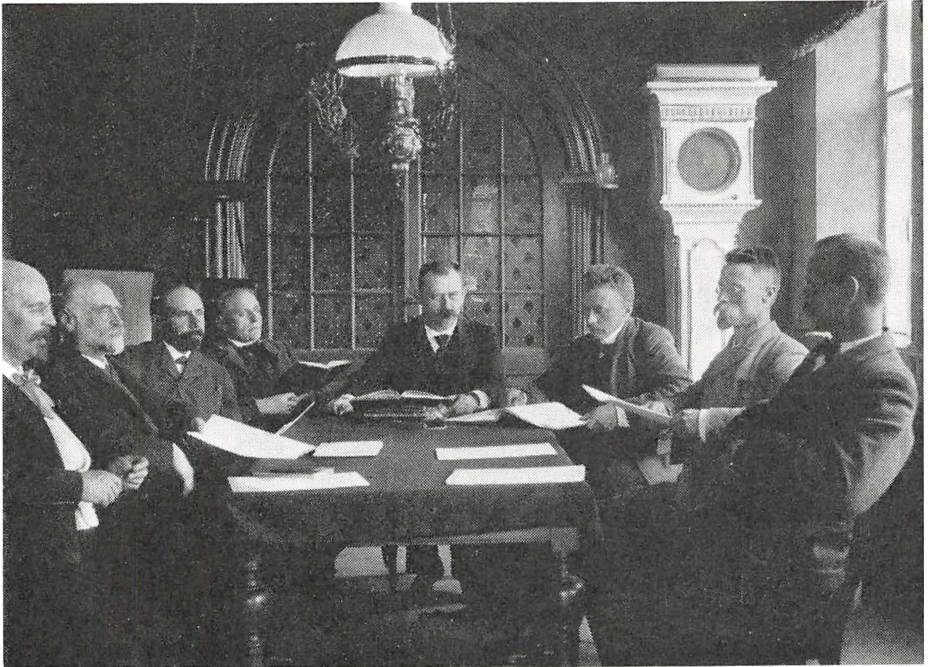
Skulde jeg endnu tage dette med? Jo, selv om det ikke siger spor om Jonstrup 1912, hører det dog til det emne, jeg har valgt:

Et par år senere så jeg i FOLKESKOLEN, at man på Nexø seminarium manglede en lærer til fagene sang og musik, gymnastik — og historie. Hvad det var, der fik mig til at indsende ansøgningen, kan jeg dårligt huske — om det var et rent ungdommeligt spark i løgsovsen — eller en fornemmelse af, at frækhed belønnes (der var jo langt til Nexø, og måske kunde man bytte sig et andet fag til!) — jeg ved det ikke. Men måske vil man tro mig, når jeg fortæller, at jeg aldrig hørte fra Nexø!

Ja, jeg indrømmer, at historien havde været bedre og morsommere, hvis jeg havde fået embedet.

Og jeg indrømmer, at disse beretninger handler mest om mig selv — hvad der ikke rigtig stemmer med min medfødte og egentlig ret velbevarede beskedenhed — at det ligesom stiller min egen person i et, omend ikke særlig flatterende, relief. Men som det vil forstås, min historiske kunnen er ikke overvældende. Jeg kan for søren ikke med min bedste vilje fremtrylle jonstrupiata med nogenlunde historisk sikkerhed og relevans.

Svend Graham.

Lærerkollegiet

Fra venstre:

O. Steinfeldt-Nielsen

E. Lunddahl

J. F. Johansen

K. Steensen

S. Bredstrup

R. Benzon

J. J. Nielsen

A. J. Hansen

III

Jonstrup! For den, der har tilbragt tre lykkelige Ungdomsaar paa den gamle Borg i en af Nordsjællands skønneste Egne, har Navnet en festlig og betagende Klang, en Klang, der faar Minderne til at myldre frem. Som Regel er de lyse og muntre, kun undtagelsesvis alvorlige. Mit første Indtryk af Jonstrup fik jeg som ganske lille, da jeg med min Moder besøgte mine Bedsteforældre. Min Bedstefader var Seminarielærer Hans Mortensen. Da min Klasse paa Halvtredsdaarsdagen for vor Dimission besøgte det nye Jonstrup i Lyngby, saa jeg bl. a. et Billede af ham, de øvrige Lærere og Aarets Dimittender, og jeg tænkte paa, om det var, da det skulde tages, at han og Forstanderen lod vente paa sig. Fotografen var ved at blive utaalmodig, og da endelig en Herre kom ud fra Bygningerne og skred hen mod den opstillede og ogsaa noget utaalmodige Gruppe, spurgte han: »Det er maaske hans Højærværdighed?«, men fik til Svar: »Nej, det er Hans Mortensen!« —

Jeg skrev, at min Klasse besøgte det nye Jonstrup. Det er kun delvis rigtigt. Den 24. Maj 1912 var vi 25. Samme Dato 1962 var vi kun 15 tilbage. Døden havde høstet blandt os. To var paa Grund af Sygdom forhindrede i at være sammen med os andre. Jo vist! Vi er blevet gamle. —

Men lad mig hellere begynde med Begyndelsen: mit andet Indtryk af Jonstrup, som jeg fik ved Optagelsesprøven. Særlig godt forberedt til denne Ildprøve var jeg ikke; i de to Aar, der var gaaet, siden jeg tog Præliminæreksamen, havde jeg været Handelslærling med Arbejdstid fra 6 eller 7 om Morgenen til 8 eller 9 Aften, saa særlig megen Tid til Læsning var der jo ikke, bl. a. ogsaa fordi Roning om Sommeren og Gymnastik om Vinteren lagde Beslag paa ikke saa faa sene Aftentimer. I Violinspil blev jeg dog undervist af Kantoren, en rar Mand og taalelig Musiker, der desværre led af en meget generende Tørst. Da jeg en Eftermiddag mødte op hos ham, var han

noget underlig og aandsfraværnde, hvorfor jeg deltagende spurgte til hans Befindende. Han betroede mig da, at han var bange for at komme til at lide af Hallucinationer, for da han Aftenen i Forvejen var kommen hjem fra Sangforeningen, havde han sat sig lidt paa Trappen til sit Hus — det var saadan et dejligt Vejr; men pludselig saa han mange mærkelige Dyr gaa forbi. Der var baade Elefanter og Kameler og Zebraer og forskellige andre fremmede Eksemplarer af Faunaen, og det var meget uhyggeligt.

Heldigvis kunde jeg fortælle ham, at Dyrene var rigtige nok, for de hørte til et Cirkus, der var kommet med Nattoget og var paa Vej til Havnepladsen. Da han hørte det, blev han omgaaende normal igen.

Læseren bedes undskylde min Tilbøjelighed til at forville mig bort fra Emnet! Det var Jonstrup, vi skulde til, nu skal jeg være der. Hvad der egentlig krævedes af en Aspirant, fremgik ikke alt for tydeligt af de Oplysninger, Seminariet havde sendt. Af dem fik man let det Indtryk, at Fordringerne var meget mindre, end de virkelig var. Der stod heller ikke noget om, hvad Aspiranten burde føre med sig af Sengetøj; selv medbragte jeg blot Lagen, Dynebetæk og Pudebetæk. Jeg havde faaet den Opfattelse — jeg husker ikke hvorfra —, at dette var tilstrækkeligt. Men jeg skulde snart blive belært om noget andet. Sammen med flere andre Spirer in spe ankom jeg til Maaløv. Blandt disse bemærkede jeg en landligt udseende ung Mand, der sammen med sin midaldrende Fader sindigt travede af Sted i Retning af Jonstrup bærende en omfangsrig Sæk imellem sig. Den indeholdt, fik jeg senere at vide, Sengetøj, og det blev der god Brug for, for Nætterne var kolde, saa alle vi andre, der ikke var saa velforsynede og kun fik anvist en Seng indeholdende en knudret Tangmadras og en tilsvarende Skraapude og Fodmadras, frøs som smaa Hunde. Men den forsynlige havde ogsaa gjort sine Erfaringer. Dengang, i 1909, afholdt Seminarierne ikke deres Optagelsesprøver samtidig, og han havde uden Held forsøgt sig forskellige Steder. Trods Sækken dumpede han ogsaa paa Jonstrup. —

Jo, Nætterne var slemme, og Dagene var saa sandelig heller ikke opmuntrende. Jeg havde nemlig ikke Indtrykket af, at jeg

havde klaret mig særligt overbevisende, undtagen maaske i Violinspil; men hvad betød det! Naar jeg i Pauserne kom i Snak med Lidelsesfæller, viste det sig, at de saa at sige allesammen havde klaret sig straalende. Mit Mod sank altsaa, og stor var derfor min Glæde og Forbavselse, da mit Navn blev nævnt som et af de første blandt de optagne. Jeg skal ogsaa love for, at jeg var glad og stolt, da jeg sendte et Telegram med det ene Ord »optaget« til mit Hjem. Saa gik Sommeren i Fryd og Gammen. Om Dagen arbejdede jeg i Butikken, og om Aftenen dyrkede jeg lidenskabeligt Rosporten, som jeg nu med Sorg maatte sige Farvel til. En skønne Dag gik saa Turen til Jonstrup igen. Jeg maa aabenbart have glemt den lumske Hulvej (»Pas paa«), for da jeg paa Cykel kørte ned ad den, sad jeg med Livet og Violinkassen i Hænderne; men jeg slap dog levende fra det, og saa begyndte Hverdagen paa Seminariet.

Sammen med Victor Larsen, som jeg havde truffet allerede ved Optagelsesprøven, blev jeg indkvarteret i to Værelser, Sove- og Læseværelse, i Elevbygningen. Møblementet i Soveværelset bestod foruden af Senge som den tidligere beskrevne af en Slags Skammel til at sætte Vandkande og Vandfad paa. Et Skab stod, saavidt jeg husker, paa Gangen. Om der var andet, erindrings jeg ikke, men derimod kan jeg huske, at vi nogle Gange den paafølgende Vinter først kunde komme til at vaske os hen paa Eftermiddagen, naar vi havde faaet tøet Isen i de næsten bundfrosne Vandkander. I Læseværelset, hvor der var Kakkellovn, var der til hver et lille Bord, en Stol og en diminutiv Hængereol. Var man heldig, kunde man faa fat i en høj primitiv Nodestol; yderligere Bohave maatte man selv anskaffe. Ved forenede Anstrengelser fik vi det efterhaanden ganske hyggeligt. Det vakte en vis Opsigt, da vi engang fik hængt Gardiner op. Badeværelser fandtes overhovedet ikke.

Om formiddagen kom der en Dame, som gjorde Værelserne, Trapper og Gange i Stand, og vores rare Portner rensede Kakkellovnen, lagde 4—5 Stk. Pindebrænde ved Siden af den og fyldte Petroleum til vore Lamper paa en lille Blikdunk. Det kneb undertiden at faa Petroleummen til at slaa til, ikke fordi Lampernes Brændstofforbrug var særlig stort, men paa Grund af Vanskeligheden ved at faa Ild i Koksene i Ovnene med den

tilmaalte Portion Optændingsbrænde. I en saadan Situation prøvede man at hjælpe paa Foretagendet med Petroleum. Havde man saa tømt sin egen Dunk, og Lampen var tør, var det en yndet Vittighed at stjæle en Kammerats Petroleumsbeholdning og fylde hans Dunk med Vand. Folk, der kun kender elektrisk Lys, kan vanskeligt sætte sig ind i, hvad det kunde afstedkomme.

Da det første Aar var gaaet, flyttede Victor (»Provsten«) og jeg til Westend i den gamle Bygning, hvor vi fik hver sit mindre Værelse. Nu er han død. Han var alle Dage, ogsaa som Minister, en trofast og hjælpsom Kammerat og en god Jonstrupper.

Man kunde spise enten paa Frk. Bildes gode Pensionat, hvor Prisen, hvis jeg husker ret, var 30 Kr. om Maaneden, eller hos Seminariets Økonom, hvor Prisen vist nok var 25 Kr.

Der var den Fordel ved at spise sidstnævnte Sted, at Kosten ikke gjorde det vanskeligt for en at holde Vægten nede.

Naar Dagens Slid var overstaet, samledes de nærmestboende ofte paa et af Værelserne (»Knejerne«) for at hygge og fornøje sig. Der taltes om Dagen og Vejen, om Vind og Vejr, og ofte diskuteredes Emner, som man faktisk ikke havde Betingelser for at udtale sig om. Piberne blev tændt — de gammeldags lange, bedes bemærket. Cigarer var absolut højt ansete, men dyre, 7—8 Øre pr. Stk., og Cigaretrykning ansaas med Grund for en underlødige Form for Tobaksnydelse —, og Luften i Stuen blev hurtigt tyk og taaget. En af Kammeraterne havde lige megen Glæde af sin Pibe, om der var Ild i den, eller der ikke var det. En Aften fjernede jeg hans Pibehoved, uden at han mærkede det; Piben var nemlig saa lang, at den stod paa Gulvet bag ved ham. Han røg videre uanfægtet. Spøgen gav Stødet til en ny, som var meget værre, idet hans Pibehoved om Eftermiddagen næste Dag blev stoppet først med Tang, som reverenter talt var fjernet fra en af Statens Fodmadrasser, dernæst med Tobak, som der blev røget lidt af. Da han om Aftenen konstaterede, at Piben ikke var røget ud, og tændte den, gik det meget godt, til Ilden naaede Tangen, som udsendte en kvalmende Stank, hvorefter de fleste skyndsomt fortrak trods hans forbavsede Protest: Hvorfor gaar I dog allerede?

En sørgelig Oplevelse skal ogsaa omtales. Da vi var komne i

2. Klasse, blev der i den nye første Kl. optaget en stakkels ung Mand, som vi andre i Begyndelsen troede var en forkælet Mors Dreng, men som i Virkeligheden var haabløst syg, hvilket efterhaanden gik op for os. Sygdommen tog til. Den, der gjorde mest for ham, var Lindberg (senere Gymnastiklærer paa Jonstrup). Han hjalp ham tidlig og sildig med Vask, Renlighed o. s. v. Til sidst bad Forstanderen (»Fatter«) Lindberg og mig om at køre med ham hjem. Det var i den kolde Tid af Aaret; han blev svøbt ind i Fatters Pels, og i en lukket Vogn — det var jo før Bilerne blev almindelige — kørte vi saa til hans Hjem paa Frederiksberg. Ankomne dertil vilde Lindberg og jeg bære ham op, men det afslog han bestemt, han vilde gaa selv — Mor stod maaske ved Vinduet, og hun skulde ikke se, hvor svag han var. Ret langt kom han nu ikke op ad Trappen, før vi maatte træde hjælpende til. Kort Tid efter døde han. Hvordan saadan en dødsmærket Stakkel kunde blive optaget paa et Seminarium — her til krævedes jo Helbredsattest —, har jeg aldrig forstaaet.

Nogle af mine kæreste Erindringer om Kammeraterne knytter sig til H. O. Christiansen (»Stjans«), hvis Værelse paa Westend (»Salomons Stuegang«) laa ved Siden af mit. Han var en højt begavet Mand og dertil en frisk Fyr. Han var musikalsk, men paa en mærkelig Maade; hans Opfattelse og Forstaaelse af Musik var fortræffelig, men hans Øre var ikke sikkert. Han har senere skrevet Ting, som endogsaa er blevet spillet i Radioen. Og saa kunde han ryste Vers ud af Ærmet, Vers, der lød som Hammerslag. Et Eksempel herpaa skal senere anføres. Vi kom til at staa hinanden meget nær; i vore Dage vilde man vist sige, at vi var paa samme Bølgelængde. Han var Søn af en Slagter og var fra Drengaaarene vant til at have med Kreaturer at gøre. En Aften, da han efter en Københavnstur kom hjem fra Maaløv, kom han vaklende ind hos mig og sank udmattet om i min primitive Flugtstol. Da jeg forfærdet spurgte, hvad der var i Vejen, sagde han blot: »Vent lidt;« men da han var kommen lidt til Hægterne, fortalte han, at han paa Hjemvejen fra Maaløv paa et langt Stykke var blevet forfulgt af en olm Tyr. Der var kun en smal Grøft imellem dem og hverken Hegn eller Træer, og han var klar over, at hvis han viste Tegn paa at være bange og f. Eks. gav sig til at løbe, hvad han egentlig havde mest

Lyst til, vilde han være fortabt. Naa, i Nærheden af Jonstrup opgav den arrigt brummende Tyr Forfølgelsen, og Stjans slap heldigt fra den uhyggelige Oplevelse, men den tog altsaa paa Nerverne.

Engang kom der en Mus ind paa mit Værelse. Den boede inde under Panelet. Jeg morede mig nogle Gange med at pakke Osteskorper eller lignende ind i stift Pergamentpapir, og naar Musen om Natten rumsterede med det for at faa fat i Indholdet, gjorde det saa meget Spektakkel, at jeg vaagnede og kunde glæde mig over at iagttage det kønne lille Dyr. Da jeg fortalte Stjans om min Nyerhvervelse, sagde han: »Mon ikke det er min, for den er forsvunden.« Først da den fandt paa ved at benytte førortalte Flugtstols skraatstillede Stivere at kravle op i min Seng om Natten, stoppede jeg dens Hul til. —

Skoven spillede en stor Rolle i alle Jonstrupperes Liv. En mørk og fugtig Efteraarsdag var Stjans og jeg paa Vej derud. Vi fulgte Stien forbi »Hedningerne« og Jonstruphøj, en Sti, der var saa smal, at vi ikke kunde gaa ved Siden af hinanden. Til venstre havde vi en høj Hæk, til højre en lille Skrånt ned til Marken. Da vi nærmere os Skoven, mødte vi en Skovarbejder, der var paa Vej hjem med Øksen paa Skulderen. Pludselig fik jeg den Tanke: han hugger dig med Øksen! Hysterisk Pjat, sagde jeg til mig selv og gik videre, idet jeg dog var forberedt paa at springe ind paa Livet af ham, hvis han skulde gøre Tegn til at angribe. Det kritiske Øjeblik, da vi maatte passere hinanden, nærmede sig; han sagde venligt God Dag, jeg svarede høfligt, gik videre og — skammede mig lidt. Da vi kom ind i Skoven, hvor Stien var rigelig bred nok til, at vi kunde gaa ved Siden af hinanden bemærkede jeg straks, at Stjans var bleg og saa noget eksalteret ud. Da jeg forbavset spurgte, om han var syg, svarede han nej. Om der var noget andet i Vejen? Nej, det var der heller ikke. Ja, men hvad da? Jo, saa kom han da frem med, at han havde faaet den Tanke, at Skovarbejderen vilde hugge til mig med Øksen. Hvis han havde vist Tegn til at gøre det, vilde han (Stjans) have skubbet mig ned ad Skrånten og være sprunget ind paa Livet af ham. Tableau! Hvem af os der først fik den skøre Idé, kan ikke opklares; men at vi var paa samme Bølgelængde, er uomtvisteligt.

Stjans! Var det et Tilfælde, at jeg absolut maatte skrive til Dig den Dag, Du, uden at jeg vidste det, efter et sørgeligt Ulykkestilfælde laa paa Dit Dødsleje! Brevet naaede Dig ikke.

Stjans var meget forarget over, at vores kære Lærer Lunddahl (»Fus«) nogle Aar efter, at vi havde taget Eksamen, vist blev opfordret til at tage sin Afsked. De nærmere Omstændigheder kender jeg ikke. Lunddahl var et fint og elskeligt Menneske, meget korrekt, noget ejendommelig og ikke af dem, der kunde pace Eleverne frem til de store Eksaminer. For at det følgende kan forstaas, maa jeg lige fortælle, at Stjans og jeg undertiden, naar vi var saa nogenlunde ved Muffen, Lørdag Aften købte os en Porter — den kostede dengang 16 Øre — og holdt Gilde paa den. Da Lunddahl havde taget sin Afsked, skrev Stjans til mig:

Naar Djærvheden drev af Din drikkende Mund
over Flaskekolonner paa Bordet;
naar Viddet stak Vægen mod Bægerets Bund,
og lollandske Sagn havde Ordet;
naar Ugen var endt, og Piben var tændt,
og Pligter og Prütz var ad Helved til sendt;
naar Sjælen sang solo: vi sover i Morgen —
se, da var det Dage paa Borgen.

Men nu har skam Slægten sit Kræmmerflag hejst;
vor Kaperstandart er af Mode.
Nu gaar sippet Bornerthed i Stedet for Gejst,
og Modstræb i Stedet for Ho'de.
Nej, tvi for det marvløst, forbenede Slæng,
der kan fælde en Fus for at puge Points,
og sligt Kuld skal løfte vor Arv, jo, god Morgen!
Gud ske Lov, at man ej er paa Borgen.

Inden jeg gaar over til at omtale Undervisningen og de Fag, vi maatte trækkes med, maa jeg maaske lige anføre et Par Erintringer om nogle af Lærerne.

Dog maa jeg indskyde, at vi blev indøvede i at skrive Dispositioner over forskellige Emner. Der skulde gerne være tre Hovedpunkter med Underpunkters' Underpunkters' Underpunkter.

Det var ingenlunde let at skrive en god Disposition, men det var egentlig morsomt, og det optog os meget. I denne Disciplin havde vi Inspektør Rudolph Benzon. Da jeg engang kom til at følges med ham paa Hjemvejen fra Værløse, hvor vi havde overværet en Katekisation, som selveste Biskoppen holdt med de sidste Aars Konfirmander, kunde jeg, fordi jeg syntes, at Samtalen med de unge Mennesker var noget ubehjælpesom og manglede Disposition, ikke dy mig for at spørge, hvor meget den vilde være blevet vurderet til til Lærereksamen. Benzon saa paa mig med et lunt Smil og sagde: Jensen, ved De ikke, at der er Ting, man ikke spørger om!

Fatter har vi allesammen mange Minder om. Vi holdt meget af ham. Han var djærv, havde Lune og Temperament og Hjertet paa rette Sted. Og saa kunde han skælde ud, saa det hele rystede — uden at mene et ondt Ord med det. Engang havde en af mine nærmeste Venner, Viggo Novrup, og jeg pjækket fra Morgensangen, da vi havde sovet lidt for godt, og da vi lumskeligt vilde liste ind ad Bagdøren for at blande os med Mængden, løb vi lige i Armene paa Fatter, der var paa Vej til København, hvad vi ikke havde regnet med. Bevar mig vel, sikken en Balle vi fik! Om Aftenen, da vi sammen med alle de andre stod paa Læsestuen for at vente paa Posten, var der en, der sagde til mig: Det var nok en ordentlig Tur, I fik i Morges! Unægtelig, svarede jeg, men der var forresten god Disposition i den! I det samme lød der et Brøl af Latter bag ved os. Det var Fatter, som var kommen, uden at vi havde bemærket det, og som halvkvalt af Munterhed udbrød: Hvad! Snakker I ogsaa om Disposition i en Tur! Saa var det hele glemmt.

Da Hjølund og jeg nogle Aar efter vor Dimission en Aften besøgte Fatter og sad og snakkede saa fornøjeligt, at vi glemte at passe Tiden, saa vi ikke kunde naa det sidste Tog fra Maa-løv, hvorfor vi maatte gaa til Amager, sagde en af os i Spøg: Hvad er det forresten for nogle kedelige Fyre, der er her nu? — Sludder, sagde Fatter, de er skam lige saa gode, som I var. — Saa tog han sig alligevel i det og tilføjede: Men de bliver nu gale i Hovedet, naar jeg skælder dem ud. —

A. Jørgensen, der nu er død, skrev engang følgende Vers om sig selv og mig:

Jeg saa ham om Morgenens hos Frøken Bilde;
han var, som han plejede, kommen for silde.
Han kæved' sin Te, mens han smilede med Liste:
Hør Jør'nsen, vi to er vist altid de sidste.
Jeg saa ham om Middagen nede til Fo'bold,
hvor Harald og Valde os delte i to Hold.
De valgte og vraged af Flokken med Liste,
men Jensen og jeg blev nu altid de sidste.

Vores højt agtede og afholdte Gymnastiklærer Hansen bebrejdede mig engang, at jeg, der var saa interesseret i Gymnastik, ikke ogsaa var det i Fodbold. Jeg sagde som sandt var, at jeg ikke saa godt nok til, at jeg kunde spille uden Brillen, at jeg ikke turde spille med Brillen paa, og at jeg syntes, Fodbold var et raat Spil. Det vilde Hansen nu ikke gaa med til; naar det spilledes korrekt, var det ikke raat. Da vi Dagen efter spillede igen, skete der det, at Hansen blev ramt i Hovedet af en knaldhaard Bold med det Resultat, at den store og stærke Mand sank om. Forfærdede styrtede vi til, og da han ret hurtigt kom til Bevidsthed og slog Øjnene op, spurgte jeg: Er det saa ikke et raat Spil, Herr Hansen? Med et sygt, men forstaaende Smil saa han paa mig og sagde blot: Ti stille, Jensen.

Det lige saa sjældne som velklingende Navn Jensen var selvfølgelig godt kendt paa Jonstrup. — Allerede ved forrige Aarhundredes Begyndelse var der ifølge Seminariets Arkiv en Elev, navnlig (ved Navn) Jensen, der blev bortvist paa Grund af Usædelighed, hvilken fornemmelig gav sig Udslag i stærk Hang til Slagsmaal.« — Nuvel! Vi blev undervist i Violinspil nogle Minutter en Gang om Ugen — Fordringerne var jo ikke store (Salmer og Fædrelandssange), men havde en Elev Anlæg og Interesse for Violinspil, førte vores rare og vennesæle Musiklærer, Steensen, som var en fortræffelig Underviser — ikke mindst i Sang —, ham videre, saa langt som Forholdene tillod. Nu havde Steensen (»Steno«) komponeret nogle »Lyriske Stykker«, en Samling smaa, lette Stykker for Violin og Klaver, som dog stillede visse Krav til Udøveren. Da engang den Kammerat og gode Ven, Jens Jensen, nu Pensionist i Aalborg, der spillede, lige før det var min Tur, havde spillet et af disse Stykker, »Svær-

meri«, vendte Steensen, som p. Gr. af Pladsforholdene sad ved Flyglet med Ryggen til Violinisten, sig om og sagde: »Ja, men det skal spilles med meget mere Temperament, Jensen. Lad os prøve igen«, hvorefter han anslog Begyndelsesakkorderne. Jens Jensen saa paa mig med et bedende Blik, og da Violinen skulde falde ind, tog jeg fat med al den Lidenskab, der kan rummes i en tyveaarig Sjæl, og da de sidste Toner var døet hen, vendte Steensen sig for anden Gang om og sagde: »Ja, det var sandelig meget bedre, Jensen.« Vi fortalte dog Steensen Sammenhængen, og han morede sig over Spøgen.

Kære Læser! Hvis Du er kommen saa langt, saa glæd Dig: Jeg nærmer mig nu Slutningen, som er en kort Omtale af de Fag, vi arbejdede med. Naar jeg næppe kan afholde mig fra en Kritik, saa husk, at den gælder Stoffet — ikke Lærerne. Først og fremmest maa det beklages, at der blev lagt alt for megen Vægt paa Hukommelsesstof og gjort alt for lidt for at udvikle Forstaaelsen og praktisk Færdighed. Nogle Eksempler!

I Historie havde vi et meget stort Pensum — men ikke en Tøddel Samfundslære. I Geografi sprang vi omhyggeligt de folkloristiske Afsnit over, men lærte til Gengæld ikke at planlægge en Rejse efter Rejseplaner el. Haandbøger eller at tegne et Kort paa Klassetavlen. I Skrivetimerne sad vi og prentede fine Bogstaver, men lærte faktisk ikke, hvordan man bærer sig ad med at undervise i Skrivning. Tegneundervisningen lykkedes det vist aldrig for nogen af os at tage alvorligt. Gymnastik-, Sang- og Musikundervisningen: stadig tidssvarende, hvorimod Undervisningen i Naturfag velsagtens var, som Loven fordrede, men efter nutidige Begreber meget ringe. Biologi undervistes der jo ikke i dengang — det vilde vel nærmest være blevet betragtet som usømmeligt; i Botanik brugte vi en komplet umulig Lærebog, som ikke engang indeholdt en Brøkdel af det, der staar i Nutidens Lærebøger for Mellemskolen, og vi blev ikke en eneste Gang gjort fortrolige med Brugen af en Flora eller Fauna. Kemi kendtes ikke, og i Fysik gjorde vi aldrig selv Forsøg; det var der ganske simpelt ingen Mulighed for. Næ, men Bibelhistorie! Hvad vilde Du, min eventuelle unge Læser, sige til at blive stillet over for Spørgsmaal som Engle, — Olie, Sten, Vinduer, Hjul i det gamle Testamente og andre ikke mere behagelige.

Intet Under, at Ludvig Chr. Müllers bibelske Historie efter endt Eksamen ofte havnede paa »Halløj«, i et enkelt Tilfælde endda paa New Zeeland.

Og Kirkehistorie! Vi blev gjort nøje bekendt med de forskellige Retningers dogmatiske og deraf ofte følgende militære Stridigheder. At Intolerance er forbigstret farlig for Verdensfreden, tror jeg nok, gik op for de fleste af os.

Dansk, Regning og Matematik har jeg ikke noget særligt at sige om; i det sidste af disse Fag kunde Pensum uden Skade have været noget større, og i Regning kunde de anvendte Bøger have været mere systematiske. Til Dansk-undervisningen brugte vi bl. a. en stor Grammatik, men hvad der stod i den blev i de fleste Tilfælde erklæret for at være forkert.

Fremmede Sprog havde vi overhovedet ikke, men noget Psykologi, der dog ikke specielt omhandlede Børn.

Trods disse Mangler ved Undervisningen, som vi dengang næppe tænkte over, tror jeg nok, at vi følte os som nogle farlige Karle, da vi forlod Seminariet med Eksamensbeviset i Lommen; men enten man nu blev en stor Mand i en lille By eller — navnlig — en lille Mand i en stor By, skulde man snart opdage, at ens Kundskaber og Færdigheder var alt for begrænsede, saa man maatte supplere dem paa Lærerhøjskolen el. andre Kursus.

Naar nu en gammel Jonstrupper ser det nye Jonstrup, hvor Lokalerne, Undervisningen, Belysningen, Opvarmningen etc. etc. er meget bedre end paa det gamle, bliver han saa ikke misundelig paa sine unge, vordende Kolleger! Bestemt Nej! For det første, fordi Misundelse er saadan noget grimt noget, endvidere fordi Bygningerne trods deres utvivlsomme Hensigtsmæssighed forekommer ham grimme, kedelige og uromantiske, fordi Omgivelserne, selv om de ikke er værst, intet er ved Siden af Jonstrup Vang, Sønderø og Hareskoven, og fordi det hele er saa stort, at Hygge og Kammeratskab umuligt kan trives paa samme Maade som paa Borgen.

Næ, tænker han, maa jeg bede om det gamle Jonstrup! Det maa han selvfølgelig godt; men han faar det bare ikke, for Militæret har taget det.

H. C. Jensen.

JEG VED ET STED,
HVOR TANKERNE FÅR HVILE —

Semplice

Viggo Bitsch (1911)

Jeg ved et sted, hvor tankerne får hvile,

hvor sind og sjæl sig sender ned i fred,

hvor alle minder udslyt sig mig smil,

hvor skinnende timer fred tykt stille glad.

JEG VED ET STED,
HVOR TANKERNE FÅR HVILE —

Jeg ved et Sted, hvor Tankerne faar Hvile,
hvor Sind og Sjæl sig sænker ned i Fred,
hvor alle Minder venligt til mig smile,
hvor Skumringstimen fredfyldt stille gled.

Jeg ved et Sted saa lunt og varmt af Hygge,
at alt det haarde hos mig smelter hen.
Ved Døren standses alt det grimme, stygge
og glider ud i Natten sort igen.

Jeg ved et Sted, hvor allerbedst jeg synger,
saa blødt og mildt, om hvad i Hjertet bor.
Hvor frit og varmt hver Evne sig forynger —
— det er i Stuen hos min lille Mor.

— Min egen Mor! En Gang vil Savnet true
mig, naar forlængst din Afskedstime kom.
— Ak, da er Mindet om din lille Stue
min Tankes rene, lyse Helligdom.

Rudolf Bruhn.
(1910)

Hilsen til redaktøren

SKOLEINSPEKTØR VIKTOR PEDERSEN

Med udsendelsen af 40. bind af Jonstrupbogen ønsker redaktøren, skoleinspektør Viktor Pedersen, at trække sig tilbage efter at have redigeret 19 årgange af den både fra formens og indholdets side så smukke årbog.

Da Viktor Pedersen i sin tid overtog redaktørposten og fik det gennem årene samlede arkivmateriale overladt, ordnede han papirer og billeder således, at stoffet blev lettere tilgængeligt.

Viktor Pedersens store interesse for Jonstrup og hans forståelse af, hvad Jonstrupbogen rent historisk kunne komme til at betyde for eftertiden, gjorde ham hurtigt til den ideelle redaktør. Jonstrupsamfundets medlemmer og adskillige biblioteker har år efter år ved forårstide med glæde modtaget den nydeligt opsatte og ypperligt redigerede årbog.

Den historiske jonstrupske linie har i Viktor Pedersens redaktørtid fra først til sidst præget Jonstrupbogen, og denne vil, så længe der findes et Jonstrup, ja, længe efter, være af kulturel betydning, så sandt som Jonstrups ledere og lærerkræfter og de lærere, der i årenes løb er udgået fra det gamle og ny Jonstrup i al beskedenhed kan siges at have været med til at præge mangt og meget i vort land, både pædagogisk, kulturelt og til tider også politisk.

Derfor er det blandt meget andet en af Viktor Pedersens store fortjenester som redaktør, at han netop har forstået at finde det stof frem, der er af betydning for både nutid og fremtid. Glemmes må det heller ikke, at meget af dette historiske stof gennem Viktor Pedersens fortællemanér også har været fornøjeligt at læse.

Mange flere rosende og rigtige ord kunne siges om og til Viktor Pedersen.

Fra jonstrupperne — ældre og yngre — rundt om i landet vil

der ganske sikkert, når det 40. bind af Jonstrupbogen læses, gå mange gode tanker til redaktøren med tak for hyggelige stunder i selskab med denne lille bog.

Fra Jonstrupsamfundets styrelse skal disse linier sluttes med en hjertelig tak for aldrig svigtende loyalitet mod Jonstrup og Jonstrupsamfundet.

Jonstrupbogen er et vigtigt bindeled mellem os alle.

Det er da såre naturligt, at vi alle, nu hvor Viktor Pedersen går af, bringer ham en hilsen og hjertelig tak for hans gennem de mange år så betydningsfulde arbejde for Jonstrupsamfundet.

Kaj Bang.
Formand for
Jonstrupsamfundet.

Den nye redaktør

SEMINARIELEKTOR BØRGE HJERMØV

Jonstrupsamfundets styrelse har den glæde at kunne meddele, at seminarielektor Børge Hjermøv velvilligst har lovet at overtage redaktørposten.

Med dette tilsagn kan vi være sikre på, at alle gode traditioner vedr. Jonstrupbogen vil blive ført videre, og vi ønsker den nye redaktør velkommen og held og lykke med arbejdet i forhåbentlig mange år.

Kaj Bang.

TIL JONSTRUPSAMFUNDETS MEDLEMMER

Med nærværende årbog fratræder jeg som redaktør og siger dermed farvel til et hverv, som har haft min levende interesse gennem 20 år. Da seminariet måtte flytte, mente jeg, at tidspunktet var inde til et redaktørskifte, da jeg følte mig knyttet til Den gamle Borg og i tidens løb havde fået indsigt i dens historie, medens jeg stod famlende overfor det nye. Ved nærmere eftertanke indså jeg dog, at det nok var mest formålstjenligt, at jeg tog overgangstiden med, så at min efterfølger kunne starte under roligere forhold. Nu er tidspunktet kommet, og jeg hilser den nye redaktør velkommen og håber, at hvervet vil falde ham let, og at han vil få lige så stor glæde af arbejdet med bogen, som jeg har haft.

Formandens smukke hilsen har glædet og varmet mig, og jeg takker hjerteligt for den. Så megen ros og påskønnelse kan jeg dog næppe svare til, men det er mig en stor tilfredsstillelse, at man har syntes godt om bogen. Min tak udvider jeg til også at omfatte alle dem, der i årenes løb har glædet mig med venlige breve og opringninger. I virkeligheden har min beskedne indsats båret lønnen i sig selv. Det er gået mig, som det gerne går, at jo mere man arbejder med et stof, des interessantere bliver det, og det har moret mig at dykke ned i Jonstrups indholdsrige historie og grave de mere farverige episoder frem.

Dertil kommer, at redaktionsarbejdet har bragt mig i forbindelse med en række gæve jonstruppere, der altid beredvilligt og med godt humør har leveret værdifulde bidrag til bogen. Det samme gælder samarbejdet med seminariets forstandere, lærere og elever. Det ville være uoverkommeligt her at nævne navnene på alle dem, der har bidraget til, at Jonstrupbogen blev læseværdig (navnene kan findes i Jonstrupbogen). Til alle siger jeg tak — men ikke farvel. Jeg vil fremdeles føle mig nær knyttet til Jonstrupsamfundet og til seminariet, hvis trivsel ligger os alle på sinde.

Viktor Pedersen.

ÅRETS GANG PÅ JONSTRUP

Året 1962 var præget af ro, idet alt byggeri ved årets begyndelse var afsluttet undtagen for svømmehallens vedkommende. Arrangementerne og undervisningen var lagt ind i faste rammer under hensyntagen til de muligheder, som de nye forhold har givet, og med vægt lagt på den fulde udnyttelse af disse.

Koncertrækken i det forløbne år har været præget af musik af høj karat, idet det har været ensembler som Den Nye Danske Kvartet, Tivoli Koncertsals orkester m. fl., der har gæstet seminariet. I samme forbindelse kan det nævnes, at diskoteksudvalget har forstået at udnytte de gode forhold, som musikafdelingen giver, til at få lagt det øvrige musikliv ind i faste rammer, dels ved jævnlige pladeaftener og dels ved at lade seminariets egne kræfter udfolde sig.

Foredragene i år har været meget afvekslende, idet de har belyst en række forskelligartede problemer. Den 12/1 talte og diskuterede Dr. Nørgaard (protestantismen) og pastor Balling (katolicismen) om de modsætninger, der er trosretningerne imellem. Den 9/2 gennemgik dr. Dreykurs egne teorier ud fra emnet »Klasseværelsets atmosfære«. Den 23/2 talte Inger Brønnum fra Vidar-Skolen om denne skoles principper. »For og imod atomkampagnen« stod som emne for den sidste af skoleårets diskussionsmøder den 2/4. Efter sommerferien indledte pastor Søbye den 12/9 en diskussion, der kom til at berøre næsten alle kirkelige og politiske problemer. Den 27/9 talte skoleinspektør C. C. Kragh-Müller om skolen som opdragende faktor. Den 30/10 holdt filmskonsulent Saxtorph foredrag om »Hvordan filmen fortæller en god historie«. I anledning af en udstilling af Leonardo da Vinci holdt rektor Aa. Morville den 5/11 et foredrag om denne og Michelangelo. Årets sidste foredrag holdt forfatteren Hans Scherfig. Det formede sig som en oplæsning og diskussion over forfatterens egen bog »Det forsømte forår«.

Af festarrangementer har de traditionelle været afholdt. Det begyndte med karnevallet den 24/2. Revyen i forbindelse med denne formede sig som en fjernsynsoptagelse af undervisningen på seminariet; på en festlig måde var det virkelig lykkedes 2. klasse at karikere denne. Grundet vikarudsendelsens flytning fra forår til efterår for normal-klassernes vedkommende var sidste års efterårsfest flyttet frem til den 14/4. På denne dato opførte 3. klasse i egen omskrivning og instruktion Saint Exupérys »Den lille Prins«. Det blev en strålende succes.

Dimissions-festen fandt sted den 16/6 og formede sig traditionen tro som en festlig afslutning for afgangsklasserne. Alle-rede den første aften efter sommerferien den 20/8 holdtes »dus-fest«, som den 19/9 efterfulgtes af »Øjeturen«, der ligesom de forrige år sluttede på Peter Liep. Som en ny form for efterårsfest besluttede Elevrådet at forsøge at afholde et andespil, som fandt sted den 3/11, hvor også elever fra den nye Polytekniske Læreanstalt på Lundtoftesletten var indbudt. Den 17/12 holdtes »juleauktionen« med et livligt salg, der indbragte ca. 600 kr., som udbetaltes til hjælp til elevernes hjemrejse. Julefesten den 20/12 blev en festlig og hyggelig afslutning på kalenderåret. Ikke færre end 400 mennesker havde indfundet sig i den smukt pyn-tede festsal. Med et billede fra Peters Jul anslog 3.s den hygge-lige stemning, som herskede under hele afviklingen af det rig-holdige program. Julealen holdtes i år af hr. H. Wolffsen; hr. K. Viderø læste uddrag af Paludan-Müllers »Adam Homo«, og kor, orkester og en blokfløjte-kvartet forestod de musikalske indslag.

På sportens område har Seminariet atter i år hævdet sig smukt. Ved idrætsstævnet i Haslev vandt herrefodbold-holdet og atletik-pigerne deres pulje, hvorefter begge hold tog til otten-dedels finalerne i Vordingborg, herfra gik herrerne videre til finalerne i Sønderborg, hvor de opnåede en fin andenplads. Ved en indendørs håndboldturnering i Haslev besatte vore dame-hold første- og tredjepladsen.

Svømmehallen blev den 17/11 omsider taget i brug, i første omgang kun for undervisning af frivillige hold og fri-læsnings-hold, som før kun havde tør-svømning i gymnastiksalen.

Elevrådets arbejde har i år været præget af en livlig aktivitet,

som bl. a. har givet sig udslag i oprettelsen af fem studiekredse med 80 deltagere, og med emner, som omhandler Fællesmarkedet, Politik og ideologi, Det moderne verdensbillede, Kunstkritik og -forståelse og De store verdensreligioner.

Endvidere blev der på generalforsamlingen i november foretaget ændringer i de bestående udvalg, således at der på generalforsamlingen vælges fem repræsentanter til hvert, i modsætning til tidligere, hvor der sad en repræsentant fra hver klasse. Dette skulle bidrage til at gøre Elevrådets arbejde mere effektivt og skabe en større kontinuitet.

Hvad det kommende år vil bringe, kan der kun gisnes om, men vi vil herude søge at finde frem til midler, der kan bevare den ånd, som nu hersker, og som har rod i fortiden, for at den med de nyskabelser, der vil komme, kan fortsætte i fremtiden.

Aage Nedergaard Jensen.

DIMITTENDFORTEGNELSE 1962

Normal-linien:

René Adelberg
Hanne Flinker Agerup
Ole Nordholm Andersen
Gerda Elgaard Hansen f. Andrea-
sen
Rudi Ankersen
Birgit Askløv
Kurt Egesø Bagger
Mette Wind Brøchner
Inger Christiansen
Mogens Christiansen
Hugo Ødum
Bente Clausen
Inge Tjerry f. Frederiksen
Vivian Højland Frandsen
Karl Flemming Hansen
Orla Hansen
Birgit Jensen
Sven Holme Jensen
Anni Juul
Kirsten Knudsen
Birte Skot-Hansen f. Vestergaard
Mikkelsen
Torben Heron Nielsen
Arno Nordli
Ole Tjerry
Ulla Rasmussen
Birgit Rostrup
Erik Skot-Hansen
Lasse Byrge Sørensen
Annelise Terkelsen
Lene Drost Wille

Studenterlinien:

Børge Kold Andersen
Margrete Blum
Hanne Bornæs
Lisa Corell-Nielsen
Hanne Due
Lene Engqvist
Ejvind Flensted-Jensen
Annelise Havsteen f. Frederiksen
Marja-Leena Gad
Hanne Mortensen f. Hartø
Hans Hermansen
Inge Lise Høgsbro
Hanne Rude Jensen
Inger-Lise Jensen
Kirsten Larsen
Hans Jacob Mortensen
Hanne Thygesen f. Juul Nielsen
Anne Marie Hvalsøe Olsen
Gerda Pedersen
Ellen Bayer f. Petersen
Esben Wagn Rasmussen
Kirsten-Inger Andersen f. Sporup
Ruth Mejlbj Sørensen
Jens Emil Thorn
Birthe Østerberg Thyfelt
Thorsten Thygesen
Molli Molsing f. Henriksen
Kirsten Rossle f. Nielsen
Gyda Bøge Jørgensen
Vita Ovesen Abildgaard
f. Saxholm

FRA JONSTRUPPERNES VERDEN

I november 1962 afgik pens. førstelærer S. M. Waaben ved døden. Han var et kendt og skattet medlem af Jonstrupsamfundet, hvis omhyggelige revisor han har været fra foreningens start for 40 år siden. Han blev dimitteret fra Jonstrup 1911 og kom til Sierslev skole på Stevns i 1915, og her virkede han som en afholdt og anset lærer gennem 43 år. Efter sin afsked i 1957 bosatte han sig i Værløse.

Under stor deltagelse, bl. a. af mange venner og tidligere elever fra Stevns, begravedes han fra kirken i Kirke Værløse, hvor præsten talte ud fra ordet: »Herre, nu lader du din tjener gå bort i fred«. Ved graven takkede ungdomsvennen fra Jonstrup-tiden Viggo Bitsch for et livslangt venskab, og ved den påfølgende sammenkomst i Ballerup kro udtalte Jonstrupsamfundets formand Kaj Bang smukke mindeord.

I Jonstrupsamfundet vil vi længe huske hans ranke personlighed og have S. M. Waaben i taknemmelig erindring.

I december 1962 døde pens. viceskoleinspektør Carl C. Nyholm. Han, der blev 91 år gammel, var dimitteret fra Jonstrup 1893. Dimittenderne fra dette år havde et ualmindeligt godt sammenhold med årlige sammenkomster og en vandrebog gennem 65 år. Carl C. Nyholm, der i en lang årrække virkede som viceinspektør ved Brønshøj skole, huskes som et fint menneske, meget afholdt og en trofast jonstrupper. Han var medlem af Jonstrupsamfundet fra starten, og i mange år har han været foreningens ældste medlem.

A. Jespersen

Ny lærer.

Andreas Jespersen er født 1916 i Nykøbing S. Han har lærereksamen fra Haderslev 1938 og var lærer ved Gentofte kom.s skolevæsen fra 1939. Cand. psyk. 1950. Skolepsykolog i Gentofte 1951—62. Fra 1. sept. 1962 ansat som seminarielæktor ved Jonstrup Statsseminarium.

Valg

Ved valget i 1962 genvalgte Vilh. Hellested og Knud Ørhem til styrelsen. I stedet for Viggo Bitsch, som ønskede at fratræde, valgte fru Gerda Winckler-Carlsen. Til revisorer genvalgte H. E. Hasland og nyvalgte K. J. Blomquist. På valg i 1963 er formanden Kaj Bang, næstformanden Otto Lindberg og Wilh. Thomsen. Otto Lindberg ønskede at fratræde allerede i 1962 på grund af sin afsked fra seminariet, og Børge Hjermov blev valgt til hans efterfølger som seminarielærernes repræsentant i styrelsen. Lindberg fortsætter dog indtil generalforsamlingen i juni 1963, hvor valg finder sted.

Otto Lindberg

Efter seminarielærer Olaf Kejsers afgang i 1945 trådte Otto Lindberg ind i styrelsen som lærernes repræsentant, og han har siden da været Jonstrupsamfundets næstformand. Alle kender Lindbergs interesse for sine elever, og hvorledes han i stor udstrækning har fulgt dem i deres virke rundt om i landet. I Jonstrupsamfundet har han haft god lejlighed dertil, og han har gennem årene gjort et stort, påskønnelsesværdigt arbejde, som vi siger ham hjertelig tak for.

En særlig indsats har han ydet ved foreningens arrangementer ved stævnerne. At disse altid er blevet så vellykkede, skyldes i høj grad hans arbejde. Han forstod at få eleverne til at medvirke og fik det hele til at klappe. Hans vitalitet og smittende humør, hans hjælpsomhed og arbejdsindsats har kastet glans over medlems- og styrelsesmøder. Vi siger tak, men ikke farvel, for vi håber at se ham ved vore sammenkomster i mange år endnu.

Viggo Bitsch

Viggo Bitsch trådte ind i styrelsen i 1943 efter P. Andersen, Hjærlunde, og har således siddet der i 20 år. Hans interesse for Jonstrup, særlig livet på Borgen i årene før den første verdenskrig, er legendarisk, og vi har altid med glæde lyttet til og læst hans skildringer fra denne periode. Altid oplagt forstod han på sin vittige — dog også ind imellem alvorlige facon at gøre de gamle dage levende for os.

Vi siger Bitsch en varm tak for hans arbejde som styrelsesmedlem, men en ikke mindre tak fortjener han for den levende interesse, han har vist årbogen, og som har givet sig udslag i en række udmærkede bidrag til den i årenes løb. Hans Jonstrupordbog giver et fyldigt, rigt facetteret billede af livet på Jonstrup o. 1910. Den viser hans store kærlighed til det gamle seminarium og vidner om hans flid, omhu og fortrinlige hukommelse. Jonstrupordbogen er en mindernes guldgrube for gamle jonstrupper.

Jonstrupånden — hvorledes man så vil definere den — og Jonstrupkammeratskabet har i ham haft en talsmand, som vi nødtigt vil undvære, men det skal vi forhåbentlig heller ikke, selv om han træder ud af styrelsen. Vi siger ham hjertelig tak for den tid, der er gået, og håber, han længe endnu vil færdes blandt os og sørge for, at mindernes glans ikke blegner.

Ny redaktør

Jonstrupbogens nye redaktør, seminarielæktor Børge Hjermove er født 1920 i Rødning pr. Viborg. Han er dimitteret fra Jonstrup 1941 og cand. mag. i engelsk og tysk fra Københavns uni-

versitet 1957. Tidligere lærervirksomhed i Randers og Lyngby-Tårnbæk. Ansat ved Jonstrup statsseminarium 1. august 1957. Vi hilser med glæde, at det er en gammel jonstrupper, knyttet til seminariet, der overtager redaktørposten, og siger ham tak, fordi han har villet tage sig af Jonstrupbogen.

Ny revisor

Pens. skoleinspektør K. J. Blomquist, København, der har efterfulgt S. M. Vaaben som revisor, er et kendt og skattet medlem af Jonstrupsamfundet. Han har i en årrække taget sig af foreningens medlemskartotek.

Nyt styrelsesmedlem

Fru Gerda Winckler-Carlsen, der nu er valgt ind i styrelsen, er ikke ukendt for os. Hun sad som elevernes repræsentant i styrelsen 1957—58. Det glæder os, at hun har bevaret interessen for Jonstrup og Jonstrupsamfundet, så at hun har været villig til at indtræde på ny. Fru Winckler-Carlsen, der i Jonstruptiden hed Gerda Gammelgaard, er lærer i Guldborg (Lolland).

En hundredårsdag

Den 13. februar 1963 var det hundrede år siden en landskendt jonstrupper, den fremragende førstelærer M. J. Mathiassen, Mullerup, blev født. Det skyldtes hans årvågenhed og initiativ, at Mullerupfundet, en af de største arkæologiske sensationer, blev gjort. En af småpigerne i skolen kom med nogle »hæklenåle«, hun havde fundet ude i Maglemose, hendes lærer undersøgte findestedet og gjorde derefter i samarbejde med Nationalmuseets folk de enestående fund på stenalderbopladsen.

STÆVNE PÅ JONSTRUP

Den 5. juni 1963 holder Jonstrupsamfundet stævne på seminariet med følgende program:

- Kl. 14 Kaffebord.
 Generalforsamling.
- Kl. 15,30 Udflugt til »Øjet«.
- Kl. 18 Smørrebrødsbord.
 Taler og underholdning.

Dagsorden for generalforsamlingen 1963

1. Formandens beretning.
2. Redaktørens beretning.
3. Kassereren fremlægger regnskab.
4. Valg.
5. Eventuelt.

Indmeldelse til stævnet sker ved indsendelse af kr. 12 til overlærer Wilh. Thomsen, Ordruphøjvej 24, Charlottenlund, senest 31. maj. De 12 kr. dækker 2 gange kaffebord og smørrebrødsbordet. Alle jonstruppere er velkomne. Seminariets adresse er Trongårdsvej 40. Rutebil fra Lyngby og Klampenborg hvert 20. minut.

REGNSKAB 1. JANUAR — 31. DECEMBER 1962

	Indtægt kr. ø.	Udgift kr. ø.
Kassebeholdning pr. 1. januar 1962	91 77	
Kontingenter	3 650 00	
Salg af årbøger	642 60	
57 opkrævninger à 1,20 kr.	68 40	
Girorenter	4 27	
Repræsentation og møder		241 40
Fremstilling af årbogens 39. bind		2 268 34
Administration og redaktion		200 00
Tryksager		160 40
Porto, gebyrer m. m.		366 11
Kassebeholdning pr. 31. december 1962		1 220 79
	4 457 04	4 457 04

Ordruphøjvej 24, Charlottenlund.

Wilh. Thomsen.

Regnskabet revideret og fundet i overensstemmelse med bilagene.
Kassebeholdningen til stede.

Charlottenlund, den 4. januar 1963.

H. E. Hasland.

K. J. Blomquist.

JONSTRUPSAMFUNDETS STYRELSE

Pens. overlærer Kaj Bang, formand, Åboulevard 86, København N, førstelærer Vilh. Hellested, Hellested pr. Hårlev, pens. seminarielæktor O. Lindberg, Kornagervej 20, Lyngby (til 5. juni 1963), overlærer Wilh. Thomsen, kasserer, Ordruphøjvej 24, Charlottenlund, tlf. Ordrup 2492, lærer fru G. Winckler-Carlson, Guldborg, skoleinspektør Knud Ørhem, Høje Tåstrup. Elevernes repræsentant er Aage Nedergaard Jensen.

Årbogens redaktør: skoleinspektør Viktor Pedersen, Vanløse skole, til 1. marts 1963. Derefter seminarielæktor Børge Hjermov, Søndervej 70 B, Virum.